

Fejn hemm il-fidi, hemm il-libertà

Fir-rakkont li jaghtuna l-Atti tal-Appostli dwar in-Nawfragju ta' San Pawl, naqraw li meta l-ġifen kien qiegħed jitqabad mat-tempesta, l-Appostlu qal lill-ekwipaġġ: “Hadd minnkomm mhu ser jitlef haġtu: il-ġifen biss jintilef. Ghax dal-lejl deherli anġlu ta’ dak Alla li tiegħu jien u li lilu nqim, u qalli: ‘Tibżax, Pawlu. Jehtieg li inti tidher quddiem Ċesari; ara, Alla tak il-hajja ta’ dawk kollha li qegħdin jivvjaġġaw miegħek...’. Jien nemmen f’Alla li hekk isir” (27:23-25). Dan jikkonferma li ċ-ċertezza li kellu Pawlu kienet ġejja mill-fidi tiegħu. Anzi, bil-fidi ta’ Pawlu salvaw il-mitejn u sitta u sebgħin ruh li kien hemm fuq il-ġifen!

Hafna drabi aħna nsibu ruhna mħabbtin mill-mewġ għoli tal-baħar tal-hajja! Jekk fil-hajja personali u familjari tagħna hemm waqtiet meta tisreġ ix-xemx li bid-dawl tagħha tagħti l-hajja, ikun hemm ukoll perjodi fejn ninhakmu mill-paniku ghax ikun hemm il-periklu reali li ninbelgħu mill-baħar. Kemm fil-mitoloġija tal-Lvant u kemm fil-Bibbja, il-“baħar” huwa meqjus bħala l-post fejn jgħammru l-qawwiet tal-hażen, ippersonifikat fil-Livjatan u d-dragun (ara Is 27:1). Min jista’ jehlisna f’dawn iċ-ċirkustanzi? Huwa d-don tal-fidi li Alla bagħatilna permezz ta’ Missierna San Pawl! Bħalma kienet il-fidi f’Alla ta’ Ġesù Kristu li ħarset lil Pawlu u lill-ekwipaġġ milli jinqerdu, hija wkoll l-fidi tagħna f’Ġesù Kristu li tista’ tgħin biex iċ-ċiviltà umana ma tgħibx!

L-Isqof Sant’Ambroġ għandu sentenza sabiha hafna: “*Ubi fides, ibi libertas!*”. Fejn hemm il-fidi, hemm il-helsien! Fil-fatt, meta l-Mulej jibgħat lill-Hdax, hu jghidilhom: “Min jemmen u jitgħammed, isalva, iżda min ma jemminx, ikun ikkundannat” (Mk 16:15). Ma nimmaġinax li Alla huwa xi mħallef lest biex jaqta’ s-sentenza tal-kundanna ta’ min ma jilqax id-don tal-fidi! Huwa l-bniedem li, meta jirrifjuta dan id-don, ikun qiegħed jikkundanna lilu nnifsu, għaliex meta l-bniedem jitlef is-sens ta’ Alla, jitlef ukoll l-għarfien tad-destin etern tiegħu u għalhekk jitlef ir-raġuni l-aktar profonda tal-istess eżistenza tiegħu! Fejn mhemmx Alla, tgħib id-dinjità tal-bniedem! Il-bniedem huwa kbir skont kemm huwa konvint mill-kobor ta’ Alla! Fejn Alla huwa stmat, hu stmat il-bniedem. Ikkundanna lil Alla u tkun qed tikkundanna l-bniedem, ghax meta toqtol lil Alla, tkun ħassart dawk il-prinċipji li huma s-sinsla tal-hajja tal-bniedem u tas-soċjetà.

Fil-fehma tiegħi, tkun hafna stimulanti x-xhieda ta’ bniedem li ma jemminx! Imma jrid ikun xi hadd li verament għandu diffikultà biex jemmen u mhux xi hadd li biex illum ikun *trendy*, jiftaħar li ma jemminx! Richard Dawkins, li jistqarr li huwa ateista, fil-ktieb tiegħu *The God Illusion*, filwaqt li jghid li huwa improbabbli li Alla jeżisti, jafferma wkoll li “huwa fatt magħruf li wiehed ma jistax jipprova li Alla ma jeżistix!”. Din ix-xhieda tikkonferma kemm huwa minnu li jekk wiehed jirrifjuta l-fidi minhabba n-nuqqas ta’ ċertezza, daqstant ieħor ikollu jhabbat wiċċu mal-inċertezzi ta’ min ma għandux il-fidi. Dan kollu jikkonferma l-kelma tal-Imghallem li min ma jemminx ikun jikkundanna lilu nnifsu! C.S. Lewis jghid li meta f’haġtu kien għaddej mill-faži ta’ nuqqas ta’ fidi, filwaqt li kien jiċhad l-eżistenza ta’ Alla, kien jirrabja ghax Alla ma jeżistix! Ghax min hu bla Alla huwa kkundannat għall-baħħ!

San Pawl jikteb li “fejn hemm l-Ispirtu ta’ Alla, hemm il-helsien” (1 Kor 3:17)! Għalhekk bir-raġun li meta qegħdin infakkru n-Nawfragju ta’ Missierna Pawlu fl-ibhra tagħna, fejn b’konsegwenza tal-miġja tiegħu fostna sehhet il-magħmudija ta’ ġensna, aħna għandna motiv għalfejn nifirhu, ghax Pawlu, bil-Ministeru Appostoliku tiegħu, wasslilna l-Vanġelu, ittrasmettielna d-don tal-fidi u hekk qabbadna t-triq tal-libertà. Filwaqt li napprezza li fostna hawn hafna li jgħożzu d-don tal-fidi, bħala ragħaj spiritwali ma nistax ma nesprimix it-thassib tiegħi dwar il-futur tal-fidi tagħna! Inhoss li bosta qegħdin jittraskuraw il-fidi. Dawk li huma

sajmin minn Ġesù Kristu qed joktru. It-tishib fiċ-ċelebrazzjoni tal-fidi jista' jkun aktar imheggeg. Fuq kollox, il-fidi minghajr opri hija fidi mejta! Forsi għalhekk ukoll jiġri li ħafna drabi ma ngarrbux dak li għallimna Pawlu: li fejn hemm l-Ispirtu tal-Mulej, hemm il-helsien! "*Ubi fides, ibi libertas*". Ma nistgħux niċhdu li illum il-bniedem spiritwali u l-komunità Nisranija għandhom sfidi kbar; imma tajjeb li tibqa' ċara f'moħħna l-garanzija li jagħtina Pawlu meta jtennilna li Alla tah il-ħajja ta' dawk li qed jivvjaggaw miegħu f'dan il-pellegrinaġġ tal-fidi.

Diġà semmejt li l-bniedem li ma għandux lil Alla għandu diffikultajiet kbar biex jifhem lilu nnifsu u madwaru. Kif jikteb il-Papa Pawlu VI fl-enċiklika *Populorum Progressio*, il-bniedem kapaċi jasal biex jibni dinja minghajr Alla, imma jekk jagħmel dan, huwa jkun jibni dinja li fl-aħħar ser tmur kontra l-bniedem innifsu, kontra l-ġid veru tal-bniedem! Konvint li "aħna fiH ngħixu, niħarrku u aħna" (Atti 17:27), Pawlu jikteb illi "jekk inti tistqarr b'fommok li Ġesù hu l-Mulej, u temmen b'qalbek li Alla qajmu mill-imwiet, inti ssalva" (Rum 10:9). Hawnhekk għandna l-qalba (il-*kerygma*) tat-twelmin Nisrani! Skont Pawlu, il-fidi tan-Nisrani mhix fidi f'xi duttrina jew regoli, imma fil-persuna ta' Ġesù Kristu li Alla qajmu mill-mewt. Għalhekk Pawlu kontinwament jishaq biex din il-fidi ngħixuha bħala relazzjoni mal-Iben ta' Alla. Hekk għamel hu. L-għaqda tiegħu ma' Ġesù kienet tant shiħa li Pawlu jasal biex jistqarr li "ngħix, imma mhux jien, iżda jgħix fija Kristu" (Gal 2:20). Nistaqsi jekk il-fidi tagħna hijiex qed iddaħħalna f'intimità ma' Ġesù? Kristu mhux oġġett tal-istorja, imma huwa l-Iben ta' Alla, ħaj u preżenti illum! Jekk il-fidi ma tittraduċix ruħha f'dan ir-rapport ta' mħabba mal-persuna ta' Ġesù Kristu, allura ma nkunux nistgħu nagħmlu esperjenza tal-helsien li kisbilna l-Feddej!

Lill-Insara tal-belt ta' Kolossi, Pawlu jiktbilhom li huwa jemmen fi Kristu li "ħelisna mill-ħakma tad-dlam" (Kol 1:13). Għal Pawlu, id-dlam huwa d-dnub li jqarraq u joqtol il-bniedem (Rum 7:11). Ġesù huwa l-uniku Salvatur li jehlisna mid-dnub, li għandu diversi espressjonijiet li Pawlu jsejthom "għemejjel tal-ġisem". Fl-Ittra lill-Galatin, Pawlu jikteb: "L-għemejjel tal-ġisem huma magħrufa: żina, faħx, nuqqas ta' rażan, idolatrija, seher, mibegħda, ġlied, għira, korla, ambizzjoni, firda, partiti, invidja, qtil, sokor, tbahrid u ħwejjeg bħal dawn... Min jagħmel dawn il-ħwejjeg, ma jiritx is-Saltna ta' Alla" (5:19-21). Kulhadd jagħraf li dawn l-għemejjel iħallu marka, xi drabi profonda, kemm f'min jagħmilhom u kemm f'min ikun vittima tagħhom! Il-fidi f'Ġesù Kristu, imma, għandha qawwa li tgħinna biex dan "il-baħar" ma jiblagħniex! Tgħinna biex ma ncedux għal dawn il-passjonijiet. Anzi, min jemmen fi Kristu, jirċievi dak li San Pawl isejjaħ "il-frott tal-Ispirtu, li huma: l-imħabba, l-hena, is-sliem, is-sabar, il-ħniena, it-tjieba, il-fidi, il-ħlewwa, ir-rażan" (5:22-23).

F'dan il-kuntest, nixtieq niġbed l-attenzjoni dwar il-"korla" li taf iddallam il-moħħ u twebbes il-qalb ta' ħafna min-nies tagħna. B'xorti ħażina, minħabba l-korla li nħallu tbejjiet f'qalbna, huma diversi dawn ir-relazzjonijiet miksurin – bejn koppji miżżewġa, bejn ulied u ġenituri, bejn l-aħwa, bejn il-ġirien, bejn kollegi fix-xogħol, bejn grupp u iehor, u l-bqija. Ħafna drabi, din ir-rabja tkun imqanqla minn ċirkustanzi redikoli! Xi drabi, meta din il-korla tissarraff f'qilla, aggressività u mibegħda, taf tkun kaġun ta' mard! Quddiem din ir-realtà li qiegħda tfieri persuni u familji, tajjeb nikkonvinċu lilna nfusna li min għandu l-fidi f'Ġesù, ma jstax jgħix inkurlat għal hui jew għal oħtu! "*Ubi fides, ibi libertas*". Min jemmen, bl-għajnuna ta' Alla kapaċi jasal biex ma jċedix għal dawn il-passjonijiet tal-ġisem, u minflok iħaddem il-"frott tal-Ispirtu". Ġesù biss għandu l-medicina li tfejjaq dawn il-ġerħat, meta jurina kemm iħobbna Alla l-Missier – imħabba divina li mhux biss taħraq kull dnub, imma wkoll tfawwar il-qalb tal-bniedem bl-imħabba. Mhux ta' b'xejn li Pawlu huwa l-għannej tal-imħabba (ara 1 Kor 13:1-8)!

Il-fidi teħlisna wkoll għaliex tlaqqagħna mal-verità! Ġesù nnifsu jgħidilna li “il-verità tagħmilna ħielsa” (Ġw 8:32). Mill-għarfien tal-verità dwar Alla jiddependi l-għarfien tal-veritajiet l-oħra. Qabel ma hija xi gabra ta’ sentenzi u tifsiriet, il-verità hija persuna: Ġesù Kristu! Il-bniedem li jrid ikun jaf x’inhì l-verità għandu biss jieqaf jikkontempla lil Ġesù u jiftaħ qalbu għalih li jkellimna permezz tal-Vanġelu. F’dan is-sens, wiehed jifhem lil Pawlu meta jgħid li “il-Vanġelu huwa l-qawwa ta’ Alla għas-salvazzjoni ta’ daww kollha li jemmu” (Rum 1:16). Fil-fatt, il-Vanġelu mhux tant damma ta’ rakkonti dwar Ġesù, imma huwa l-istess Ġesù Kristu, il-Verb li sar bniedem u għammar fostna. Filwaqt li rrid nemmen li l-Vanġelu huwa l-Kelma ta’ Alla, aktar ma nilqa’ l-Vanġelu, aktar toktor il-fidi tiegħi, għax kif jgħalliem Pawlu, “il-fidi tiġi mis-smiġ u s-smiġ mix-xandir tal-Kelma ta’ Kristu” (Rum 10:17).

Huwa għalhekk li x-xandir tal-Vanġelu huwa prijorità għal kull komunità Nisranija! Bħal Pawlu, aħna wkoll irridu nkunu konxji li aħna “maħtur(a) għall-Evanġelju ta’ Alla” (Rum 1:1). Pawlu kien konvint li Alla bagħtu biex l-ewwel u qabel kolloxx iwassal il-Vanġelu u mhux biex jgħammed. Għaliex biex wiehed jirċievi l-Magħmudija, irid ikun jemmen – jekk mhux hu, il-ġenituri, il-parrini u l-istess komunità ekkleżjali li jilqgħuh.

L-ubbidjenza hija l-atteġġjament tagħna quddiem il-Kelma li teħles. Fil-fatt Pawlu jitkellem dwar “l-ubbidjenza tal-fidi” (Rum 1:5); u fit-Tieni Ittra lill-Korintin jappella biex “inwaqqgħu kull raġunament u kull kburiya li tqum kontra l-għarfien ta’ Alla u njassru l-ħsieb għal ubbidjenza lil Kristu” (10:5). Skont Pawlu, il-fidi hija l-konverżjoni mid-diżubbidjenza għall-ubbidjenza shiħa lejn Alla. Bit-taħriġ tal-virtù tal-ubbidjenza, il-bniedem tal-fidi jikber fix-xebh tiegħu ma’ Ġesù li “čekken lilu nnifsu billi obda sal-mewt, anzi sal-mewt tas-salib” (Fil 2:8). Għalhekk, min verament jemmen, joqgħod għall-kelma ta’ Ġesù. L-ubbidjenza tfisser l-impenn tagħna li ngħixu l-Kelma tal-Mulej. L-esperjenza tixhdilna li meta nfasslu l-ħajja tagħna fuq il-Kelma, ħa jħabbat il-“baħar”! Imma meta “tlifna” il-Ktieb, meta warrabna l-Kelma tas-Sinjur, il-“baħar” beda javvanza u kważi belagħna!

Il-fidi teħlisna mid-diżordni morali! Kif fissirt aktar ’il fuq, Ġesù Kristu huwa l-kontenut essenzjali tal-fidi tagħna. Nistgħu naslu biex nagħrfu r-rieda tiegħu mill-Kelma kif imfissra mill-Knisja. Dan il-kontenut jgħinna biex f’ħajjitna jkollna l-ordni u ma nkunux “karnival” is-sena kollha, fis-sens li ngħixu mingħajr rażan! L-esperjenza tal-Karnival hija fenomenu f’ħafna reliġjonijiet, fejn il-bniedem jirriserva perjodu qasir li fih hu jagħti lilu nnifsu l-liċenzja li jagħmel dak kollu li jfettillu. Huwa perjodu ta’ taħwid fejn kull regola tal-ħajja tinkiser. Imbagħad, wara l-Karnival jibda ż-żmien fejn il-bniedem jerga’ jqiegħed l-ordni!

San Pawl jagħmel sejħa biex inżommu shiħ fil-fidi (ara 1 Kor 16:13). Hu jfakkar fl-eżempju ta’ Abraham li “emmen lil Alla, u kien magħdud lilu b’ġustifikazzjoni” (Rum 4:3; Gal 3:6). Il-fedeltà tiegħu lejn Alla, il-fatt li baqa’ “shiħ fil-fidi”, f’dik “il-fidi li taħdem bl-imħabba” (Gal 5:6), kolloxx għen lil Abraham mhux biss biex “isalva”, imma wkoll biex madwaru jibni ordni ġust. Hekk ukoll in-Nisrani, li, imbuttat mill-fidi, iħares il-kmandament il-kbir tal-imħabba lejn Alla u lejn il-proxxmu, ma jistax bl-“għemejjel tajba” ma jagħtix is-sehem tiegħu biex ikun rispettat l-ordni morali.

Kemm tagħmel sens it-Talba tal-Bidu tal-Quddiesa ta’ din is-solennità tan-Nawfragju: “O Alla, fil-providenza tiegħek tal-għaġeb int għoġbok li l-Appostlu Missierna San Pawl jara l-għarqa biex jiġi fostna u *jxandrilna l-fidi*... Bil-ħrara kollha nitolbuk li nżommu shiħ u bla mittiefes it-tagħlim li huwa tana bil-kelma u bl-eżempji tiegħu”! Aktar ma tinfirix u

timmatura l-fidi tagħna, aktar nilhqu livelli oghla ta' libertà. Għalhekk, jekk l-ilma tal-“baħar” ifakkarna fil-possibbiltà li negħrqu u mmutu, hemm ilma ieħor li jfakkarna fit-twelid għall-ħajja ġdida: il-Magħmudija, tema ħafna għal qalb Pawlu, li fost hwejjeġ oħra jgħallem: “Intom li intom mghammda fi Kristu, ilbistu 'l Kristu... intom ilkoll haġa waħda fi Kristu” (Gal 3:28).

F'isem Alla nhegġigkom biex tqajmu fikom id-don li rċivejtu dakinhar tal-Magħmudija tagħkom. Dakinhar tqiegħdet il-ġebbla tax-xewka li fuqha sserrah il-binja ta' ħajjitna – mizzewġin, sacerdoti, ikkonsagrati u reliġjużi! Għożżu mhux biss il-Magħmudija individwali tagħkom, imma wkoll il-magħmudija ta' ġensna li wkoll għandu sejha u missjoni minn Alla. Jekk aħna nibqgħu mxarrbin bl-ilma tal-Magħmudija li tagħmilna wlied Alla, iddewwaqna l-fidwa li ġab Kristu u sseħibna fir-rebħa ta' Kristu fuq il-mewt, aħna nkunu poplu hieles tassew.